

SODAN KAUFUJÄ

Sotivat puolet koettavat kaikkiin mokomin salata „syryjä-siltä”, s.o. koko maailmalta sen, mitä Balkanilla tapahtuu. Kirjeenvaihtajia petkutetaan, pidätetään ja vasta pitkän ajan kuluttua taistelujen päättymisestä päästetään taistelutantereelle.

Siitä johtuu, että vain poikkeustapaukset antavat silloin tällöin mahdollisuuden saada tietää sodasta totuuden. Sellaiset poikkeustapaukset lienevät auttaneet englantilaisen „Daily Chronicle”* lehden kirjeenvaihtajaa, hra Donohoeta. Hänen onnistui olla turkkilaisessa armeijassa läsnä Lüleburgazin luona käydyssä taistelussa; sitten hän ajoi autolla Konstantinopoliin ja matkusti sieltä meritse Konstanzaan (Romania). Konstanzasta hän saattoi sähköttää vapaasti Lontooseen.

Turkkilaisten tappio oli kauhea. Heitä kaatui noin 40.000 (!) miestä. Katastrofi oli ainakin Mukdenin katastrofin veroinen — kirjoittaa englantilainen. Kolme neljäsosaa turkkilaisten tykeistä jäi bulgarialaisten saaliiksi. Bulgarialaiset päästivät turkkilaiset aivan lähelle, antoivat näiden aloittaa käsikähmän,— sitten perääntyivät nopeasti ja... *konekiväärit* niittivät turkkilaisia sadoittain ja tuhansittain.

Turkkilaisten perääntyminen oli hullaantuneiden, nälkäisten, nääntyneiden, järkensä menettäneiden laumojen sekasortoista pakoa. Kirjeenvaihtajan auto juuttui pakenevien sekaan. Nälkäiset turkkilaiset pyytelivät häneltä leipää. Haavat täytyi sitoa kunkin itsensä. Lääkäreitä oli vähän.

* — „Päivän Kroniikka”. *Toim.*

Sidontavälineitä puuttui. Muonaa puuttui. Olen saanut nähdä monia sotaretkiä — kirjoittaa englantilainen — mutta näin kauheata hätää, tällaista nälkäisten, nääntyneiden, kiusaantuneiden, avuttomien anatolialaisten (Aasianpuoleinen Turkki) talonpoikien joukkosurmaamista en ollut milloinkaan edes kuvitellut mielessäni.

„Pravda“ № 155,
lokakuun 28 pnä 1912
Allekirjoitus: V. F r.

Julkaistaan „Pravda“ lehden
tekstin mukaan
